

پیش‌بینی قصه‌های عشق بر اساس سبک‌های دفاعی و خودپنداره

Predicting Love Stories on the Basis of Defense Styles and Self Concept

N. Ramezan, M.A.

Department of Psychology, Azad University of Tehran,
SouthTehran, Iran

N. Nouri, Ph.D.

Department of Psychology, Azad University of Tehran,
SouthTehran, Iran

✉ نساء رمضان

گروه مشاوره و روان‌شناسی، دانشگاه آزاد تهران جنوب

دکتر نسیم نوری

گروه مشاوره و روان‌شناسی، دانشگاه آزاد تهران جنوب

دریافت مقاله: ۹۶/۱۰/۹

دریافت نسخه اصلاح شده: ۹۷/۸/۱۱

پذیرش مقاله: ۹۷/۸/۱۳

Abstract

The aim of this correlational research was to study the role of defense styles and self-concept in the love stories of married men and women. 350 married students (age range of 20-45 years) were selected by a non-random sampling method from Islamic Azad Universities of Tehran. They asked to answer the research instrument including the Defense Style Questionnaire (Andrews, 1993), Sternberg's Love Story scale (2007), and six-factor Self-concept scale (Stack, 1994). Data were analyzed by Pearson correlation and multiple-variable regression. The research findings revealed that there was a significant positive correlation between the sub-scales of self-concept and participants' love stories.

چکیده

هدف مطالعه همبستگی حاضر، بررسی نقش سبک‌های دفاعی و خودپنداره بر قصه عشق زنان و مردان متأهل بود. ۳۵۰ نفر از دانشجویان متأهل واحدهای دانشگاه آزاد اسلامی تهران در سال ۱۳۹۵ که بین سنین ۲۰-۴۵ سال بودند بر اساس نمونه‌گیری غیرتصادفی در دسترس انتخاب شدند و به ابزارهای پژوهش که عبارت بودند از پرسشنامه سبک‌های دفاعی اندروز و همکاران (۱۹۹۳)، پرسشنامه قصه عشق استرنبرگ (۱۹۹۸) و پرسشنامه ۶ عاملی خودپنداره استک (۱۹۹۴) پاسخ دادند. یافته‌های پژوهش نشان داد که بین خرده مقیاس‌های خودپنداره و قصه‌های عشق افراد، ارتباط مثبت معنادار وجود دارد. همچنین بین سبک‌های دفاعی با قصه‌های عشق افراد، رابطه وجود داشت.

✉ Corresponding author: No.4492, BooAli ospital,
Damavand St. Imam Hossein Sq. Tehran, Iran.
Email: nesa_ramezan26@yahoo.com

✉ نویسنده مسئول: تهران، مجتمع دانشگاهی علوم انسانی ولیعصر (عج)،
میدان امام حسین (ع)، ابتدای خیابان دماوند، جنب بیمارستان بوعلی
پلاک ۴۴۹۲

پست الکترونیکی: nesa_ramezan26@yahoo.com

There was also a relationship between defense styles and participants' love stories. Findings from regression analysis showed that people's love stories could be predicted by their defense styles and self-concept. These findings may be useful for premarital counselors.

Keywords: Love Story, Self-Concept, Defenses Style.

نتایج تحلیل رگرسیون نیز بیان داشت که قصه‌های عشق افراد از طریق سبک‌های دفاعی و خودپنداره آنان قابل پیش بینی است. از این نتایج می‌توان در حوزه مشاوره زوجین استفاده نمود.

کلیدواژه‌ها: قصه عشق، خودپنداره، سبک‌های دفاعی.

مقدمه

عشق^۱ جنبه مهمی از زندگی است (بیتس، تری و پاپ^۲، ۲۰۱۶) و نقش مهمی در حفظ ارتباطات بین فردی دارد (نیمفا، کارن دانگ، ویوین و پی‌گودا^۳، ۲۰۱۵). با این همه عشق عموماً به مجموعه‌ای از احساسات عمیق و مثبت به شخص دیگر گفته می‌شود (برنشتاین و برنشتاین، ۱۳۸۴) و فرایندی است که افراد از طریق آن جذب یکدیگر می‌شوند و امروزه به عنوان چارچوبی برای انتخاب شریک زندگی تعریف می‌شود (فولر^۴، ۲۰۰۷؛ نقل از صبوری، ۱۳۹۵). عشق عاملی مرتبط با رضایتمندی زناشویی بوده (سینا، ۱۳۹۵) که به پابرجایی و استحکام بیشتر بنیاد خانواده کمک می‌کند (احمت‌اغلو، ۲۰۰۹). عشق و تعلق نیازی قوی و عمیق است و به صورت‌های مختلف از جمله عشق جنسی، دوستی، صمیمیت و عشق رمانتیک ابراز می‌شود (سامرز و سامرز^۵، ۱۳۹۲). در کنار تمایلات جنسی، عشق و امنیت عاطفی و پیرو آن احساس آرامش و فرار از تنهایی نیز از جمله عواملی هستند که باعث گرایش به ازدواج می‌شوند (حسینی‌گروه، ۱۳۹۲). عشق صرف‌نظر از جنبه‌های رمانتیک و جنسی آن، شامل استعداد فرد برای پذیرش تعهد نسبت به دیگران است که این تعهد مستلزم از خودگذشتگی و فداکاری است (صداقت، ۱۳۹۳). به رغم آگاهی زوجین از اهمیت عشق و علاقه، تفاهم و همکاری در روابط بین همسران و تأکید بر احترام متقابل، خانواده‌هایی مملو از تنش‌های فراوان دیده می‌شود (محمدی، ۱۳۹۲). مسئله‌ای که در زمان معاصر اهمیت فزاینده‌ای یافته و ابعاد پیچیده‌ای پیدا کرده، مسئله طلاق و به تبع آن فروپاشی زندگی خانوادگی است (صداقت، ۱۳۹۳) که روند رو به رشد آن نشان از عدم سازگاری بین زوجین است (سلیمی، نجارپوریان، محمدی و مهرعلی‌تبار فیروزجائی، ۱۳۹۵). عشق یکی از عواملی است که در روابط نزدیک سبب موفقیت شده (استرنبرگ^۶، ۱۳۸۸) است. با توجه به تأیید مطالعات پیشین مبنی بر این‌که عشق یکی از مهم‌ترین عوامل تعیین‌کننده رابطه زناشویی (هدایتی‌دانا، ۱۳۹۳؛ پی‌تانگ^۷، ۲۰۰۷؛ دغاغله، عسگری، حیدری، ۱۳۹۱) است و نقشی پیش‌بین در سازگاری زناشویی (بینوا، ۱۳۹۳)، صمیمیت زوجین (افشارنیا، ۱۳۹۳)، طلاق عاطفی (موسوی و رضازاده، ۱۳۹۳)، میزان گرایش به روابط فرا زناشویی (مدرسی، ۱۳۹۰) دارد، اهمیت بررسی آن به عنوان یکی از مؤلفه‌های مهم در حوزه ازدواج (فرحبخش، ۱۳۸۵) روشن می‌گردد. یکی دیگر از مهم‌ترین عواملی که در زندگی افراد و روابطشان با دیگران به ویژه در دوره بزرگسالی و در تعاملات زناشویی^۸ نقشی اساسی داشته (گرامر، ۲۰۰۷) و عاملی

تعیین‌کننده در رضایت زناشویی^۹ است، مکانیسم‌های دفاعی^{۱۰} است (زارعی، ۲۰۱۶). مکانیسم‌های دفاعی را می‌توان به عنوان فرایندهای نظارتی تعریف کرد که افراد را قادر به کاهش اختلال شناختی و کاهش تغییرات ناگهانی در محیط‌های داخلی و خارجی با تغییر نحوه ادراک این حوادث می‌کند (موسوی، واعظ موسوی و یعقوبی، ۲۰۱۷). فروید (۱۹۲۳، به نقل از بشارت، ۱۳۹۱) سبک دفاع شخصی را متغیر اصلی برای شناخت شخصیت و آسیب‌شناسی و میزان سازش یافتگی می‌دانست که ممکن است بر حسب نوع کنش‌وری کارآمد یا ناکارآمد باشند. وی معتقد بود که افراد نیاز دارند از خود در برابر آگاهی از امیال ناهشیار خویش محافظت کنند (کراس ویتبورن، پی. هالچین^{۱۱}، ۱۳۹۵). پژوهش‌ها (محسنی کبیر، دهقانی، کیامنش، ۲۰۱۶؛ عباسپور-خوش‌دست، جلالی و کاکاوند، ۲۰۱۶) حاکی از آن است که زوج‌هایی که از مکانیسم‌های دفاعی سازش‌یافته^{۱۲} استفاده می‌کنند رضایت زناشویی بیشتری دارند. بولیت و فاربر (۲۰۰۲) نیز گزارش کرده‌اند که احتمالاً مردان بیشتر از زنان مکانیسم‌های دفاعی سازش‌نیافته را در روابط صمیمانه‌شان بکار می‌برند؛ بنابراین، با توجه به این‌که مکانیسم‌های دفاعی بر روابط زوجین و رضایت زناشویی تأثیرگذار بوده و استفاده مؤثر از مکانیسم‌های دفاعی طبیعی و سازگار می‌تواند به زوجها برای داشتن دید واقع‌بینانه‌تر از یکدیگر و توجه بیشتر به نیازهای یکدیگر کمک کند (عباسپور خوش‌دست، جلالی و کاکاوند، ۲۰۱۶) و همچنین از آنجا که مکانیسم‌های دفاعی بر کنترل صمیمیت نقش داشته (بولیت و فاربر، ۲۰۰۲) و صمیمیت نیز به عنوان یکی از مؤلفه‌های عشق (استرنبرگ، ۱۹۸۶) مطرح می‌باشند لذا به نظر می‌رسد که می‌تواند به عنوان عاملی تعیین‌کننده، پیش‌بین انتخاب قصه عشق افراد باشند. پژوهش‌ها بیانگر این است که زوج‌هایی با خودپنداره^{۱۳} بالاتر، از مکانیسم‌های سازش‌نیافته کمتری استفاده می‌کنند چنانکه تحقیقات تریگر، ماتوسیاک، پبلی کی و روگز^{۱۴} (۲۰۱۵) و فدهیلا^{۱۵} (۲۰۱۶) نیز مؤید این مطلب است خودپنداره با مکانیسم‌های دفاعی مرتبط است، چنانکه استفاده بیشتر از مکانیسم‌های دفاعی سازش یافته با سازگاری بهتر با تغییرات و الزامات درونی و بیرونی مرتبط است. مکانیسم‌های سازش یافته امکان درک بیشتری از پدیده‌های - بین و درون - روان‌شناختی را می‌دهد در حالی که مکانیسم‌های سازش‌نیافته بالقوه می‌توانند به طور قابل ملاحظه‌ای ادراک را تحریف می‌کنند (تریگر و همکاران، ۲۰۱۶). عامل خودپنداره را نیز به عنوان متغیری که مرتبط با مکانیسم‌های دفاعی است، می‌توان در پیش‌بینی عشق در روابط زوجین در نظر گرفت. طبق نظر اریکسون^{۱۶} (۱۹۵۰)، به نقل از بحرینی، بهزادی، جوکار، دهقان و شهامت، ۱۳۸۹) برقراری صمیمیت^{۱۷} تکلیفی مهم برای بزرگسالان جوان است که در آن فرد با در نظر گرفتن برخی یا تمامی جنبه‌های همسر رفتار می‌کند. از آنجا که صمیمیت یکی از ابعاد سه‌گانه عشق از دیدگاه اشتنبرگ (۱۹۸۶) است و گسترش خودپنداره فرد شاخصی از سطح صمیمیت رابطه است، خودپنداره می‌تواند به عنوان عامل پیش‌بین قصه عشق در نظر گرفته شود. روانشناسان و جامعه‌شناسان، خودپنداره را جزء اصلی تشکیل‌دهنده شخصیت و هسته مرکزی سازگاری اجتماعی قلمداد می‌کنند (بحرینی، بهزادی، جوکار، دهقان و شهامت، ۱۳۸۸). از لحاظ نظری، خودپنداره یک سیستم روانی چندبعدی، چند سطحی و پیچیده است که به ادراک فرد و ارزیابی ذهنی از عملکرد روانی، فیزیکی و اجتماعی خود و دیگران اشاره می‌کند (کوئینگ فو، تائو و تائو، یانانا^{۱۸}، ۲۰۱۷). همچنین می‌توان آن را به عنوان یک وجود سازمان‌دهی شده از صفات، ویژگی‌ها، دیدگاه‌ها، هیجانات، تصاویر و توانایی‌هایی که فرد به خودش اسناد می‌دهد در نظر گرفت (شیخ، ۲۰۱۳). خودپنداره به فرد کمک می‌کند تا ارزش خود را

ارزیابی کند، احساسات و نیازهایش را بشناسد و با ایجاد امنیت کمک می‌کند تا آن‌ها را به اشتراک بگذارد تا گام اول را در جهت صمیمیت با دیگران تسهیل کند (نیمفا، کارن دانگ، ویوین و پی‌گودا، ۲۰۱۵). زوجین به عنوان نزدیک‌ترین افراد در روابط انسانی، به طرق مختلف تأثیر بسیار زیادی در خودپنداره‌های یکدیگر می‌گذارند و مفهوم خود^{۱۹} در همسران رمانتیک اغلب درهم‌تنیده شده و مرزهای بین خودپنداره فردی‌شان از بین می‌رود (اسلاتر^{۲۰}، ۲۰۱۰). به نظر راجرز^{۲۱} (سایپینگتون، ۱۳۸۵) و سایر نظریه‌پردازان خودشکوفایی، عزت نفس بالا جنبه مهمی از خودپنداره است که با سازگاری فرد ارتباط دارد (سایپینگتون، ۱۳۸۵)؛ بنابراین از آنجا که خودپنداره اغلب به‌طور عمیقی درگیر شده و در روابط نزدیک تغییر می‌یابد (جی. فینکل، ای. سیمپسون، دلبیو. ایست ویک^{۲۲}، ۲۰۱۶)، ضرورت بررسی این متغیر به عنوان عاملی پیش‌بین در عشق و روابط عاشقانه^{۲۳} مشخص می‌شود.

طبق پژوهش‌های استرنبرگ (۲۰۰۰، نقل از مطیعی، ۱۳۹۳)، افراد از طریق قصه عشق خویش دست به انتخاب شریک زندگی خود می‌زنند؛ بنابراین نوع قصه عشق در افراد تعیین‌کننده شیوه ارتباطی آن‌ها با همسر خویش است و به سبب اهمیت و نقش مهم قصه‌های عشق در انتخاب همسر و شکل‌گیری الگوی ارتباطی زوجین، تعیین متغیرهای مرتبط با ریشه‌های تحولی عشق و روشن شدن تجاربی که باعث شکل‌گیری قصه‌های عشق می‌شوند حائز اهمیت است. ضرورت پرداختن به عامل خودپنداره از میان عوامل پیش‌بین، از آن جهت است که داشتن خودپنداره مثبت و نگرش خوش‌بینانه نسبت به زندگی و دنیای پیرامون امری بسیار مهم و حائز اهمیت قلمداد می‌شود (صادقیان، ۱۳۹۱). مطالعه مکانیسم‌های دفاعی نیز حائز اهمیت است چراکه بررسی‌های اخیر درباره عوامل شخصیتی و استفاده از مکانیسم‌های دفاعی مؤثر بر رضایت زناشویی بر روی ساختار علی تأکید دارند (جواهری‌نیا، ۱۳۹۱؛ عباسپورخوشدست، جلالی و کاکاوند، ۲۰۱۶). همچنین با توجه تأیید پیشینه مبنی بر وجود رابطه بین مکانیسم‌های دفاعی و خودپنداره (تریگر و دیگران، ۲۰۱۵؛ فدهیلا، ۲۰۱۶) در زوجین، انتظار می‌رود که این دو متغیر نقشی مهم در پیش‌بینی عشق و روابط زوجین ایفا کند؛ بنابراین در این پژوهش هدف آن است که به بررسی این فرضیه پرداخته شود که خودپنداره و مکانیسم‌های دفاعی افراد پیش‌بین قصه عشق آنان در رابطه زناشویی است.

روش پژوهش

جامعه این تحقیق عبارت است از زنان و مردان متأهل دانشجوی دانشگاه آزاد، واحدهای شهر تهران که سنین ۲۰ تا ۴۵ سال داشتند و در سال ۹۶-۹۵ مشغول تحصیل بودند. نمونه آماری شامل ۳۵۰ نفر بود که از روش نمونه‌گیری غیرتصادفی در دسترس به پژوهش پیوستند. سن اکثریت نمونه‌های تحقیق ۲۵ تا ۳۵ سال بود. تناسب جنسیتی نمونه به صورت ۵۱/۴ درصد زنان و ۴۸/۶ درصد مردان بود. اکثریت نمونه‌های تحقیق (۵۵/۸ درصد) دارای قومیت فارس بودند و سپس به ترتیب ترک و کرد و لر بودند. اکثریت نمونه‌های تحقیق (۴۷/۴ درصد) دانشجوی دوره تحصیلات کارشناسی و سپس (۴۲/۶ درصد) مقطع کارشناسی ارشد و ۱۰ درصد دانشجوی مقطع دکترا بودند. اکثریت نمونه‌های تحقیق در پنج سال اول ازدواج خود بودند و اکثریت آن‌ها تاکنون فرزندی نداشته‌اند. این پژوهش از نوع توصیفی همبستگی است و روش آماری تحلیل داده‌ها از نوع همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون است.

ابزارهای پژوهش

مقیاس قصه عشق: مقیاس قصه عشق^{۲۴} آزمونی است که بر اساس نظریه قصه عشق استرنبرگ (۱۹۹۶)، نقل از کرمی و علائی، (۱۳۸۶) برای سنجش و شناخت قصه عشق زوجین در دو فرم مردان و زنان بر اساس تشابه نیمرخ عشق زوج تدوین شده است (مطیعی و همکاران، ۲۰۱۴). این مقیاس در ایران توسط کرمی و علائی در سال ۱۳۸۶ هنجار شده است (علائی و کرمی، ۱۳۸۶). هر فرم این مقیاس دربرگیرنده ۲۵ نوع قصه است و در هشت قصه نقش‌های مکمل وجود دارد که با احتساب نقش‌های مکمل هر فرم این مقیاس سی‌وسه قصه و نقش را می‌سنجد و هر قصه شامل ۴ گویه است و در قصه‌های نقش دار، برای هر نقش ۲ گویه لحاظ شده است و در کل تعداد گویه‌های هر فرم به ۱۰۰ مورد می‌رسد که نظر پاسخگو را در هر مورد می‌پرسد و از آزمودنی می‌خواهد بر حسب درجه موافقت خود با آن گویه، بر اساس مقیاس لیکرت، از ۱ تا ۷ به آن نمره بدهد. نمره ۱ نشانه مخالفت کامل و نمره ۷ نشان‌دهنده موافقت کامل پاسخگو با آن گویه است. پس از جمع نمره گویه‌های مربوط به هر قصه و نقش، در نهایت برای هر آزمودنی سی‌وسه نمره به‌دست می‌آید. در ترسیم نیمرخ عشق آزمودنی از میانگین نمره قصه‌ها و نقش‌ها استفاده می‌شود. قصه و یا قصه‌هایی که از برافراستگی بالاتری برخوردارند، قصه و یا قصه‌های غالب فرد محسوب می‌شود. ضریب کلی آزمون برای تمامی قصه‌ها و نقش‌ها به روش بازآزمایی برای گروه مردان و زنان به ترتیب ۰/۹۹ و ۰/۹۹ به دست آمده است که نشان از پایایی زمانی عالی آزمون دارد. در پژوهش حاضر آلفا کرونباخ به دست آمده عبارت است از: قصه‌های عشق: جامعه پسندی ۰/۹۹۵، سلطه‌جویی ۰/۹۸۲، لذت‌جویی ۰/۹۶۳، سرگرمی ۰/۹۷۱، سلطه‌پذیری ۰/۹۶۲.

پرسشنامه سبک‌های دفاعی: پرسشنامه سبک‌های دفاعی^{۲۵} توسط اندروز و همکاران (۱۹۹۳) تدوین شده است و رفتار دفاعی را به وسیله ارزیابی تجربی مشتقات هشیار مکانیسم‌های دفاعی در زندگی روزمره مورد سنجش قرار می‌دهد (سن مارتینی و همکاران، ۲۰۰۴؛ به نقل از هاشمی، ۱۳۹۱). مقیاس نمره‌گذاری به صورت لیکرت است که فرد به هر سؤال میزان موافقت خود را در یک مقیاس ۹ درجه‌ای اعلام می‌کند. فرد در هر یک از مکانیسم‌های دفاعی نمره‌ای بین ۲ تا ۱۸ به دست می‌آورد، در هر کدام از مکانیسم‌های دفاعی که نمره فرد از ۱۰ بیشتر شود به معنی استفاده فرد از مکانیسم است و در سبک‌های کلی میانگین نمرات فرد در هر سبک مشخص شده و با نمره میانگین فرد در سبک‌های دیگر مقایسه می‌شود. فردی دارای سبک دفاعی است که بیشترین میانگین را داشته باشد. پرسشنامه مکانیسم‌های دفاعی شامل ۴۰ سؤال و ۲۰ سبک دفاعی در ۳ سبک سازش‌نا یافته، سازش یافته و روان‌آزرده مورد ارزیابی قرار می‌گیرد (صمیمی و همکاران، ۱۳۹۳). این پرسشنامه در ایران توسط حیدری نسب در سال ۱۳۸۶ مورد بررسی و هنجاریابی قرار گرفت. ضریب اعتبار و آلفا در گروه‌های مطالعه به تفکیک در دانش آموزان و دانشجویان و جنسیت گروه نمونه‌گیری و نیز سبک‌های دفاعی نشان می‌دهد بالاترین آلفای کلی در مردان دانشجوی (۰/۸۱) و پایین‌ترین آلفای کل در دانش آموزان دختر (۰/۶۹) مشاهده می‌شود. در سبک‌های دفاعی بالاترین آلفا مربوط به سبک سازش‌نا یافته (۰/۷۲) و کمترین مربوط به سبک روان‌آزرده وار می‌گردد (۰/۵۰). بر این اساس بالاترین آلفای کرونباخ محاسبه شده بین دو نیمه آزمون مربوط به مردان دانشجوی و کمترین به سبک روان‌آزرده وار مربوط می‌شود و این موضوع حاکی از آن است که همبستگی‌های مربوط به دو بار اجرای پرسشنامه در گروه‌های مورد مطالعه

معنادار هستند. پرسشنامه سبک دفاعی در گروه‌های مورد مطالعه از اعتبار مناسبی برخوردار است (هاشمی، ۱۳۹۱). آلفا کرونباخ به دست آمده در پژوهش حاضر عبارت است از: مکانیسم‌های رشدیافته ۰/۶۳۴، مکانیسم‌های رشدنیافته ۰/۷۵۲، مکانیسم‌های روان‌آزرده ۰/۶۵۹.

مقیاس ۶ عاملی خودپنداره بزرگسالان: این پرسشنامه توسط جین ای استک (۱۹۹۴) تدوین شده است. مقیاس ۶ عاملی خودپنداره یک مقیاس چندبعدی خودپنداره بزرگسالان است که برای کاربرد گسترده در تنظیم زندگی، نقش‌ها و فعالیت‌ها طراحی شد و از طریق یک سری از مطالعات تحلیل عاملی اکتشافی بسط پیدا کرد. این مقیاس شامل ۶ خرده‌مقیاس: دوست‌داشتنی بودن، اخلاقیات، اتمام کار، استعدادها، قدرت و آسیب‌پذیری است. تحلیل عاملی تأییدی نشان داد که این ۳۶ پرسش، یک ساختار ۶ عاملی خوب معقول مناسب را برای داده‌های به دست آمده از یک نمونه ۳۶۵ نفری بزرگسالان غیردانشگاهی ارائه کرده است. ساختار عاملی ماتریس همبستگی برای مردان و زنان و برای دانشجویان دوره کارشناسی و بزرگسالان غیر کالج بسیار مشابه بود. این پرسشنامه ۳۶ سؤالی دارای ۷ گزینه (هیچ‌وقت یا تقریباً هیچ‌وقت درباره من درست نیست، معمولاً درباره من درست نیست، بعضی اوقات اما بندرت درباره من درست است، گاهی درباره من درست است، اغلب درباره من درست است، معمولاً درباره من درست است، همیشه یا تقریباً همیشه درباره من درست است) به‌عنوان پاسخ است و از ۱ تا ۷ است. برای به دست آوردن نمرات هر خرده‌مقیاس پاسخ تمام گزینه‌هایی که با علامت اختصاری مشخص شده‌اند جمع می‌شوند. پایایی آزمون بعد از ۶ هفته ضرایب قابلیت اطمینان مجدد آزمون در یک نمونه از ۶۱ دانشجوی کارشناسی به این شرح بود: قدرت: ۰/۸۵، اخلاقیات: ۰/۷۴، دوست‌داشتنی بودن: ۰/۷۴، اتمام کار: ۰/۸۵، آسیب‌پذیری: ۰/۶۸ و استعداد: ۰/۷۲ بوده است. بعد از ۴ هفته یک نمونه از ۵۷ دانشجوی کارشناسی تا حدی ضرایب بالاتری را نتیجه داد. قدرت ۰/۸۴، اخلاقیات ۰/۸۸، دوست‌داشتنی بودن ۰/۷۴ و اتمام کار ۰/۷۸ و آسیب‌پذیری ۰/۸۰ و استعداد ۰/۸۲. ضریب برای ترکیب نمرات در هر دو نمونه ۰/۹۷ بود. این برآوردهای پایداری و ارزش‌های هماهنگی درونی با استانداردهای قابل اطمینان پیشنهاد شده برای اندازه‌گیری‌های تحقیقات مطابقت داشت (استک، ۱۹۹۴). نتایج آلفای کرونباخ برای هر کدام از مؤلفه‌های خودپنداره در پژوهش حاضر عبارت بودند از: خرده‌مقیاس دوست‌داشتنی بودن ۰/۷۷۰، خرده‌مقیاس اتمام کار ۰/۷۵۹، خرده‌مقیاس قدرت ۰/۵۸۴، خرده‌مقیاس آسیب‌پذیری ۰/۳۷۶، خرده‌مقیاس استعداد ۰/۷۱۹، خرده‌مقیاس اخلاقیات ۰/۷۴۷.

تجزیه و تحلیل داده‌ها

در این بخش برای بررسی رابطه بین متغیرها و با توجه به اینکه متغیرها کمی و پیوسته و دارای سطح اندازه‌گیری فاصله‌ای هستند، از روش همبستگی پیرسون استفاده شد (جدول ۱). در ادامه به منظور شناسایی نقش یک متغیر در پیش‌بینی متغیر دیگر از مدل آماری تحلیل رگرسیون استفاده شده است که در جداول بعدی به آن پرداخته می‌شود. نرمال بودن داده‌ها با آزمون کالماگروف اسمیرونوف سنجیده شد و نتایج آزمون حاکی از نرمال بودن داده‌ها و تأیید پیش‌فرض همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون داشت.

جدول ۱: ماتریس همبستگی پیرسون جهت ارتباط بین خرده‌مقیاس‌های متغیرهای «خودپنداره»،

«مکانیسم‌های دفاعی»، «قصه‌های عشق»

سلبه‌پذیری	سرگرمی	لذت‌جویی	سلبه‌جویی	جامعه‌پسندی	قصه عشق	
---	---	---	---	۰/۱۵°	دوست‌داشتنی بودن	خودپنداره
---	---	---	-۰/۱۲°	---	اتمام کار	
۰/۲۱°	۰/۱۲°	۰/۱۷°	---	---	قدرت	
---	۰/۱۰°	---	۰/۱۶°	---	آسیب‌پذیری	
---	---	---	---	---	استعدادها	
---	---	---	-۰/۱۶°	۰/۲۰°	اخلاقیات	
۰/۲۳°	۰/۲۳°	۰/۲۴°	۰/۳۳°	۰/۱۰°	سازش نیافته	مکانیسم‌های دفاعی
۰/۱۵°	۰/۱۹°	---	۰/۱۳°	---	سازش یافته	
۰/۱۴°	---	---	۰/۱۵°	۰/۱۹°	روان‌آزرده	

*p<۰/۰۱

با توجه به جدول ضرایب همبستگی و با تأکید بر میزان ضرایب همبستگی‌های به دست آمده در سطوح معناداری می‌توان مطرح نمود که از بین خرده‌مقیاس‌های خودپنداره و قصه‌های عشق، ارتباط مثبت معنی‌داری بین خودپنداره «دوست‌داشتنی بودن» با قصه «جامعه‌پسندی»، خودپنداره «قدرت» با قصه‌های «لذت‌جویی»، «سلبه‌پذیری» و «سرگرمی» وجود دارد و ارتباط منفی معنی‌داری بین خودپنداره «اخلاقیات» با قصه‌های «جامعه‌پسندی» و خودپنداره «اخلاقیات» با قصه‌های «سلبه‌جویی» وجود دارد. همچنین با توجه به جدول ضرایب همبستگی و با تأکید بر میزان ضرایب همبستگی‌های به دست آمده در سطوح معناداری، می‌توان مطرح نمود که ارتباط مثبت معنی‌داری بین مکانیسم «سازش نیافته» با قصه‌های «جامعه‌پسندی»، «سلبه‌جویی»، «لذت‌جویی»، «سرگرمی» و «سلبه‌پذیری» وجود دارد. این رابطه بین مکانیسم «سازش یافته» با قصه‌های «سلبه‌جویی»، «سرگرمی» و «سلبه‌پذیری» نیز وجود دارد و همچنین این رابطه بین مکانیسم «روان‌آزرده» با قصه‌های «جامعه‌پسندی»، «سلبه‌جویی» و «سلبه‌پذیری» نیز وجود دارد.

جدول ۲: پیش‌بینی خرده‌مقیاس‌های «قصه‌های عشق» به ترتیب «جامعه‌پسندی»، «سلبه‌جویی»، «لذت‌جویی»،

«سرگرمی»، «سلبه‌پذیری» از طریق خرده‌مقیاس‌های «خودپنداره» و «سبک‌های دفاعی»

منبع تغییرات	مجموع مجزورات	درجه آزادی	میانگین مجزورات	میزان F	سطح معنی‌داری
رگرسیون باقی‌مانده	۱۱۵۷۲/۵۲	۴	۲۸۹۳/۱۳	۷/۶۷	۰/۰۰۱
	۱۲۹۹۷۳/۹۳	۳۴۵	۳۷۶/۷۳		
رگرسیون باقی‌مانده	۱۶۲۱۹/۲۴	۶	۲۷۰۳/۲۰	۹/۰۶	۰/۰۰۱
	۱۰۲۲۳۹/۵۲	۳۴۳	۲۹۸/۰۷		
رگرسیون باقی‌مانده	۱۲۲۴/۶۸۳	۲	۶۱۲/۳۴۲	۱۵/۲۱۲	۰/۰۰۱
	۱۳۹۶۷/۹۷۱	۳۴۷	۴۰/۲۵۴		
رگرسیون باقی‌مانده	۱۷۸۰/۱۶۵	۴	۴۴۵/۰۴۱	۷/۳۳۵	۰/۰۰۱
	۲۰۹۳۳/۶۳۳	۳۴۵	۶۰/۶۷۷		
رگرسیون باقی‌مانده	۱۸۵۹/۷۹۲	۴	۴۶۴/۹۴۸	۸/۳۳۲	۰/۰۰۱
	۱۹۲۵۲/۸۹۶	۳۴۵	۵۵/۸۰۵		

با توجه به جدول فوق و با تأکید بر میزان رقم F به دست آمده (۷/۶۷)، که در سطح $\alpha < 0/001$ معنی‌دار است، می‌توان مطرح نمود که توان پیش‌بینی قصه عشق «جامعه‌پسندی» از طریق خرده‌مقیاس‌های «خودپنداره» و انواع «مکانیسم‌های دفاعی» وجود دارد. از این‌رو، جدول ضرایب رگرسیون عنوان می‌گردد. با توجه به جدول فوق و با تأکید بر میزان رقم F به دست آمده (۹/۰۶)، که در سطح $\alpha < 0/001$ معنی‌دار است، می‌توان مطرح نمود که توان پیش‌بینی قصه عشق «سلطه‌جویی» از طریق خرده‌مقیاس‌های «خودپنداره» و انواع «مکانیسم‌های دفاعی» وجود دارد. از این‌رو، جدول ضرایب رگرسیون عنوان می‌گردد. با توجه به جدول فوق و با تأکید بر میزان رقم F به دست آمده (۱۵/۲۱)، که در سطح $\alpha < 0/001$ معنی‌دار است، می‌توان مطرح نمود که توان پیش‌بینی قصه عشق «لذت‌جویی» از طریق خرده‌مقیاس‌های «خودپنداره» و انواع «مکانیسم‌های دفاعی» وجود دارد. از این‌رو، جدول ضرایب رگرسیون عنوان می‌گردد. با توجه به ضرایب حاصله می‌توان مطرح نمود که قصه عشق «لذت‌جویی» از طریق مکانیسم دفاعی «سازش نیافته» و خودپنداره «قدرت» به طور مثبت قابل پیش‌بینی است، بدین ترتیب که با افزایش مکانیسم دفاعی «سازش نیافته» و خودپنداره «قدرت»، استفاده از قصه عشق «لذت‌جویی» افزایش می‌یابد. دیگر مکانیسم‌های دفاعی و دیگر خرده‌مقیاس‌های خودپنداره قادر به پیش‌بینی این قصه عشق نبودند. با توجه به جدول فوق و با تأکید بر میزان رقم F به دست آمده (۷/۳۳)، که در سطح $\alpha < 0/001$ معنی‌دار است، می‌توان مطرح نمود که توان پیش‌بینی قصه عشق «سرگرمی» از طریق خرده‌مقیاس‌های «خودپنداره» و انواع «مکانیسم‌های دفاعی» وجود دارد. از این‌رو، جدول ضرایب رگرسیون عنوان می‌گردد. با توجه به جدول فوق و با تأکید بر میزان رقم F به دست آمده (۸/۳۳)، که در سطح $\alpha < 0/001$ معنی‌دار است، می‌توان مطرح نمود که توان پیش‌بینی قصه عشق «سلطه‌پذیری» از طریق خرده‌مقیاس‌های «خودپنداره» و انواع «مکانیسم‌های دفاعی» وجود دارد. از این‌رو، جدول ضرایب رگرسیون عنوان می‌گردد.

جدول ۳: ضرایب رگرسیون با پیش‌بینی قصه‌های عشق از طریق خرده‌مقیاس‌های «خودپنداره»

و انواع «مکانیسم‌های دفاعی»

متغیر ملاک	متغیر پیش‌بینی کننده	میزان B	ضریب بتا	میزان t	سطح معنی‌داری
جامعه‌پسندی	مکانیسم سازش نیافته	۰/۰۶۴	۰/۰۶۸	۱/۱۵۲	۰/۲۵
	مکانیسم روان‌آزرده	۰/۳۳۹	۰/۱۵۴	۲/۶۰۴	۰/۰۱
	دوست‌داشتنی بودن	۰/۳۳۷	۰/۰۵۷	۰/۹۵۸	۰/۳۳
	اخلاقیات	۰/۷۸۹	۰/۱۷۸	۳/۰۴۱	۰/۰۰۳
سلطه‌جویی	مکانیسم سازش نیافته	۰/۲۴۷	۰/۲۸۸	۴/۶۹۸	۰/۰۰۱
	مکانیسم روان‌آزرده	۰/۰۱۳	۰/۰۰۶	۰/۱۱	۰/۹۱
	مکانیسم سازش یافته	۰/۰۴۴	۰/۰۲۱	۰/۳۴۹	۰/۷۲
	اتمام کار	-۰/۱۳۶	-۰/۰۴۶	-۰/۷۰۲	۰/۴۸
	آسیب‌پذیری	۰/۳۳۶	۰/۱	۱/۹۲۴	۰/۰۵۵
لذت‌جویی	اخلاقیات	-۰/۳۸۶	-۰/۰۹۵	-۱/۴۷۹	۰/۱۴
	مکانیسم سازش نیافته	۰/۰۶۸	۰/۲۲۳	۴/۲۹	۰/۰۰۱
	قدرت	۰/۱۴۸	۰/۱۴۷	۲/۸۳۵	۰/۰۰۵

۰/۰۰۹	۲/۶۴	۰/۱۵۶	۰/۰۵۹	مکانیسم سازش نیافته	سرگرمی
۰/۰۴۹	۱/۹۷۸	۰/۱۱۶	۰/۱۰۹	مکانیسم سازش یافته	
۰/۱۲۵	۱/۵۳۸	۰/۰۸۱	۰/۱	قدرت	
۰/۱۰۱	۱/۶۴۴	۰/۰۸۷	۰/۱۲۹	آسیب‌پذیری	
۰/۰۰۳	۲/۹۵۳	۰/۱۷۹	۰/۰۶۵	مکانیسم سازش نیافته	سلطه‌پذیری
۰/۱۶	۰/۵۲۳	۰/۰۳۱	۰/۰۲۸	مکانیسم سازش یافته	
۰/۱۶	۰/۵	۰/۰۳	۰/۰۲۵	مکانیسم روان‌آزرده	
۰/۰۰۱	۳/۳۷۶	۰/۱۷۷	۰/۳۱۱	قدرت	

با توجه به ضرایب حاصله می‌توان مطرح نمود که قصه عشق «جامعه پسندی» از طریق مکانیسم دفاعی «روان‌آزرده» و خودپنداره «اخلاقیات» به طور مثبت قابل پیش‌بینی است، بدین ترتیب که با افزایش مکانیسم دفاعی «روان‌آزرده» و خودپنداره «اخلاقیات»، استفاده از قصه عشق «جامعه پسندی» افزایش می‌یابد. دیگر مکانیسم‌های دفاعی و دیگر خرده‌مقیاس‌های خودپنداره قادر به پیش‌بینی این قصه عشق نبودند. با توجه به ضرایب حاصله می‌توان مطرح نمود که قصه عشق «سلطه‌جویی» فقط از طریق مکانیسم دفاعی «سازش نیافته» به طور مثبت قابل پیش‌بینی است، بدین ترتیب که با افزایش مکانیسم دفاعی «سازش نیافته»، استفاده از قصه عشق «سلطه‌جویی» افزایش می‌یابد. دیگر مکانیسم‌های دفاعی و خرده‌مقیاس‌های خودپنداره قادر به پیش‌بینی این قصه عشق نبودند. با توجه به ضرایب حاصله می‌توان مطرح نمود که قصه عشق «لذت‌جویی» از طریق مکانیسم دفاعی «سازش نیافته» و خودپنداره «قدرت» به طور مثبت قابل پیش‌بینی است، بدین ترتیب که با افزایش مکانیسم دفاعی «سازش نیافته» و خودپنداره «قدرت»، استفاده از قصه عشق «لذت‌جویی» افزایش می‌یابد. دیگر مکانیسم‌های دفاعی و دیگر خرده‌مقیاس‌های خودپنداره قادر به پیش‌بینی این قصه عشق نبودند. با توجه به ضرایب حاصله می‌توان مطرح نمود که قصه عشق «سرگرمی» از طریق مکانیسم دفاعی «سازش نیافته» و «سازش یافته» به طور مثبت قابل پیش‌بینی است، بدین ترتیب که با افزایش مکانیسم‌های دفاعی «سازش نیافته» و سبک دفاعی «سازش یافته»، استفاده از قصه عشق «سرگرمی» افزایش می‌یابد. دیگر مکانیسم‌های دفاعی و خرده‌مقیاس‌های خودپنداره قادر به پیش‌بینی این قصه عشق نبودند. با توجه به ضرایب حاصله می‌توان مطرح نمود که قصه عشق «سلطه‌پذیری» از طریق مکانیسم دفاعی «سازش نیافته» و خودپنداره «قدرت» به طور مثبت قابل پیش‌بینی است، بدین ترتیب که با افزایش مکانیسم دفاعی «سازش نیافته» و خودپنداره «قدرت»، استفاده از قصه عشق «سلطه‌پذیری» افزایش می‌یابد. دیگر مکانیسم‌های دفاعی و دیگر خرده‌مقیاس‌های خودپنداره قادر به پیش‌بینی این قصه عشق نبودند.

بحث و نتیجه‌گیری

نتایج رگرسیون حاکی از آن است که پیش‌بینی قصه عشق «جامعه پسندی» از طریق خرده‌مقیاس‌های «خودپنداره» و انواع «مکانیسم‌های دفاعی» وجود دارد. به عبارتی می‌توان مطرح نمود که عشق جامعه پسندی از طریق سبک دفاعی روان‌آزرده و خودپنداره اخلاقیات به طور مثبت قابل پیش‌بینی است یعنی با

افزایش سبک دفاعی روان‌آزرده و خودپنداره اخلاقیات استفاده از قصه عشق جامعه پسندی افزایش می‌یابد و دیگر مکانیسم‌های دفاعی و دیگر خرده‌مقیاس‌های خودپنداره قادر به پیش‌بینی این قصه عشق نیستند. در تبیین این پیش‌بینی باید گفت بر اساس طبقه‌بندی سبک دفاعی فروم طبق مکانیسم خودکامگی، فرد خودکامه برای کنترل کردن دیگران تلاش می‌کند و با تصاحب کردن یا استفاده از هر چیز مطلوب - خواه کالای مادی، معنوی یا ویژگی‌های عقلانی و عاطفی - افراد را استثمار می‌کنند. این همان اتفاقی است که در قصه عشق جامعه پسندی (برخی از زیرگروه‌های آن) رخ می‌دهد. از آنجا که اریکسون معتقد است که در صمیمیت به روابط جنسی محدود نمی‌شود بلکه احساس‌های اهمیت دادن و تعهد - که جزئی از خودپنداره و قصه‌های عشق جامعه پسندی است - را در برمی‌گیرد و نیز معتقد است تعهد عاطفی مستلزم دریافت محبت است ارتباط این دو متغیر با هم واضح‌تر می‌شود. از سوی دیگر آدلر اذعان می‌دارد که اخلاقیات (اعتقادات اخلاقی) شامل مجموعه چیزهایی است که فرد درست یا نادرست می‌داند، ویژگی که در برخی از زیرگروه‌های قصه‌های جامعه پسندی به گونه‌ای متفاوت دیده می‌شود. همچنین نتایج پژوهش‌های کردتینی (۲۰۱۱) و محمدی (۱۳۹۲) نیز نشان می‌دهد که بین تعهد و عشق رابطه وجود دارد؛ چنانکه پیش‌تر اشاره شد افراد با مکانیسم‌های دفاعی غالب متفاوت و با توجه به نوع نقش‌ها و رابطه‌شان در رابطه، قصه‌های عشق جامعه‌پسند را انتخاب می‌کنند؛ بنابراین، همان‌طور که مشاهده می‌شود مکانیسم‌های دفاعی بر قصه‌های عشق جامعه پسندی به اشکال گوناگونی به کار گرفته می‌شوند. در بررسی قصه عشق «سلطه‌جویی» از طریق خرده‌مقیاس‌های «خودپنداره» و انواع «مکانیسم‌های دفاعی» می‌توان گفت که توان پیش‌بینی قصه «سلطه‌جویی» از طریق خرده‌مقیاس‌های «خودپنداره» و انواع «مکانیسم‌های دفاعی» وجود دارد. همچنین، قصه عشق «سلطه‌جویی» فقط از طریق مکانیسم دفاعی «سازش نیافته» به طور مثبت قابل پیش‌بینی است، بدین ترتیب که با افزایش مکانیسم دفاعی «سازش نیافته»، استفاده از قصه عشق «سلطه‌جویی» افزایش می‌یابد. دیگر مکانیسم‌های دفاعی و خرده‌مقیاس‌های خودپنداره قادر به پیش‌بینی این قصه عشق نبودند. در تبیین این قسمت از نتایج، باید گفت طبق نظر آدلر اگر صمیمیت بین زوجین برقرار باشد احساس سلطه یا تسلیم نخواهند کرد، در مقایسه بین این نظریه و نتیجه حاصل، می‌توان این‌گونه بیان داشت که زمانی که زوجین صمیمیت بینشان کاهش یافته و یکی از زوجین سلطه‌گر و دیگری سلطه‌پذیر می‌شود، فرد سلطه‌گر همچنان که کنترل همسر خود را دارد به بهره‌برداری از او می‌پردازد، با توجه به نابرابری نقش‌ها با مشخصه قدرت، فرد سلطه‌گر از طریق دلیل‌تراشی و توجیه عقلانی و... رفتارهای خود را توجیه می‌کند و آن‌ها را درست می‌پندارد، یا در مواردی ممکن است زوجین با استفاده از سرکوبی بر روی هیجانات خود سرپوش گذاشته و موارد دیگری مانند مسائل مالی را در اولویت خود و روابطشان را بر محوریت آن قرار دهند؛ بنابراین با توجه به مطالب فوق می‌توان نتیجه گرفت که تغییرات دو متغیر هم جهت هستند. به علاوه، بررسی قصه عشق «لذت‌جویی» از طریق خرده‌مقیاس‌های «خودپنداره» و انواع «مکانیسم‌های دفاعی» نشان می‌دهد که با هم رابطه دارند. قصه عشق «لذت‌جویی» از طریق مکانیسم دفاعی «سازش نیافته» و خودپنداره «قدرت» به طور مثبت قابل پیش‌بینی است، بدین ترتیب که با افزایش مکانیسم دفاعی «سازش نیافته» و خودپنداره «قدرت»، استفاده از قصه عشق «لذت‌جویی» افزایش می‌یابد. دیگر مکانیسم‌های دفاعی و دیگر خرده‌مقیاس‌های خودپنداره قادر به پیش‌بینی این قصه عشق نبودند. در تبیین این قسمت از نتایج، باید گفت

که بر اساس نظر فروید (۱۹۵۵ - ۱۹۲۲، نقل از تبعه‌امامی، ۱۳۸۷) هنگامی که عشق جنسیتی کودک به پدر یا مادر به مانع برخورد کرده و بازداری می‌شود به کمک سازوکار دفاعی فرافکنی در عشق تجسم می‌یابد. عشق با هدف منع شده در اصل عشق شهوانی بوده است و زمانی که انسان به تجربه درمی‌یابد که عشق جنسی بالاترین خرسندی‌ها را ایجاد می‌کند، به دنبال خوشی‌های بیشتر شهوت جنسی در زندگی فرد محوریت می‌یابد و این همان چیزی است که در قصه‌های لذت‌جویی دیده می‌شود، با توجه به نظر فروم (۱۹۴۱، نقل از شولتز و شولتز، ۱۳۸۶) در رابطه با مکانیسم‌های دفاعی می‌توان گفت نقشی که فرد در رابطه می‌پذیرد ارتباطی کامل با خودکامگی مازوخیستی داشته و با کمال میل تسلیم خواسته و کنترل دیگران یا نیروهای اجتماعی می‌شوند؛ زیرا سلطه‌پذیر بودن، احساس تنهایی آن‌ها را کاهش می‌دهد اگرچه ممکن است از این احساس‌ها شاکی باشند اما عمیقاً به آن نیاز دارند؛ بنابراین طبق موارد مذکور چگونگی نقش پیش‌بینی این دو متغیر مشخص می‌گردد. از سوی دیگر، همان‌طور که پیش‌تر اشاره شد، قصه‌های لذت‌جویی بر لذات جسمانی و جنسی، اهمیت فیزیکی و ظاهر زیبای همسر و تأکید بر تصورات بصری استوار است. چنانکه جان لی (۱۹۷۷، نقل از اسمیت و کلاسسا^{۲۶}، ۲۰۱۶) نیز در نظریه خود به این مورد اشاره کرده است و از آن به عنوان «اروس» نام برده است. طبق نقش‌هایی که زوجین در قصه‌های لذت‌جویی در رابطه بر عهده می‌گیرند با استفاده از جذابیت‌های جنسی و جسمی خود برطرف مقابل خود تأثیر گذاشته و وی را تسلیم خود می‌کنند و رابطه را رهبری می‌کنند. با توجه به تعریفی که از خودپنداره قدرت ذکر شد، آشکار است که چگونه می‌تواند به عنوان پیش‌بین در قصه‌های عشق لذت‌جویی عمل کند. بررسی پیش‌بینی قصه عشق «سرگرمی» نیز از طریق خرده‌مقیاس‌های «خودپنداره» و انواع «مکانیسم‌های دفاعی» نشان می‌دهد که توان پیش‌بینی قصه عشق «سرگرمی» از طریق خرده‌مقیاس‌های خودپنداره و انواع مکانیسم‌های دفاعی وجود دارد. قصه عشق «سرگرمی» از طریق مکانیسم دفاعی «سازش نیافته» و «سازش یافته» به طور مثبت قابل پیش‌بینی است، بدین ترتیب که با افزایش مکانیسم‌های دفاعی «سازش نیافته» و سبک دفاعی «سازش یافته»، استفاده از قصه عشق «سرگرمی» افزایش می‌یابد. دیگر مکانیسم‌های دفاعی و خرده‌مقیاس‌های خودپنداره قادر به پیش‌بینی این قصه عشق نبودند. در تبیین این قسمت از نتایج، به نظریه لی می‌توان استناد نمود. جان لی (۱۹۷۳، نقل از نتو^{۲۷}، ۲۰۰۷) در تقسیم‌بندی خود از عشق، از عشق بازیگرانه نام می‌برد و معتقد است عشق به عنوان تفریح تلقی شده و هیچ تعهدی در آن نیست؛ تعریفی که دقیقاً به قصه‌های سرگرمی اشاره دارد، یعنی یک برنده و یک بازنده وجود دارد و دربرگیرنده نوعی رقابت است. در قصه‌های سرگرمی از عشق به عنوان چیزی بازی گونه یا چیزی تفریحی و سرگرم‌کننده یاد می‌کنند. افرادی که این نوع قصه‌ها را انتخاب می‌کنند، هم دارای مکانیسم‌های دفاعی سازش یافته غالب و هم مکانیسم‌های سازش نیافته غالب هستند. به عنوان مثال چنانکه قبلاً گفته شد، می‌توان استفاده از شوخی را به عنوان سبک دفاعی سازش یافته مطرح کرد. مکانیسمی که بر جنبه طنزگونه تعارضات تأکید کرده و قسمت پر لیوان را می‌بیند. به راین اساس افرادی که دارای مکانیسم‌های دفاعی سازش یافته یا سازش نیافته هستند دارای این نوع قصه‌ها هستند و نتایج هم جهت هستند. همچنین، توان پیش‌بینی قصه عشق «سلطه‌پذیری» از طریق خرده‌مقیاس‌های «خودپنداره» و انواع «مکانیسم‌های دفاعی» وجود دارد. قصه عشق «سلطه‌پذیری» از طریق مکانیسم دفاعی «سازش نیافته» و خودپنداره «قدرت» به طور مثبت قابل پیش‌بینی است، بدین ترتیب که با

افزایش مکانیسم دفاعی «سازش نایافته» و خودپنداره «قدرت»، استفاده از قصه عشق «سلطه‌پذیری» افزایش می‌یابد. دیگر مکانیسم‌های دفاعی و دیگر خرده‌مقیاس‌های خودپنداره قادر به پیش‌بینی این قصه عشق نبودند. با توجه به ویژگی‌های قصه‌های سلطه‌پذیری و همسو بودن آن با نظریه فروم نتیجه به دست آمده این‌گونه تبیین می‌شود که افراد در قصه‌های سلطه‌پذیری، از طریق تسلیم شدن، رابطه خود با همسرشان را رهبری و هدایت می‌کنند. با توجه به نوع نقشی که فرد دارد، برای تداوم رابطه و محافظت از خود در برابر نابرابری نقش‌ها از پرخاشگری منفعلانه، یا واکنش‌سازی و شوخی استفاده کرده و ارتباط بین فردی‌شان را توجیه می‌کنند. به طور کلی انواع مکانیسم‌های دفاعی و خودپنداره با توجه به نقش‌های هر قصه و موقعیت فرد در آن، ویژگی هر قصه و نوع ارتباطات افراد می‌توانند در قصه عشق زنان و مردان نقش داشته باشند. با توجه به نظریه‌های مذکور و نتایج حاصل از پژوهش می‌توان نتیجه گرفت که بین متغیرهای پیش‌بین توان پیش‌بینی متغیر ملاک (قصه عشق) را دارا بوده است و با بررسی آن‌ها می‌توان به افراد در انتخاب همسر، بهبود روابط بین فردی، کاهش تعارضات زناشویی و طلاق کمک کرد.

از جمله محدودیت‌های در این پژوهش می‌توان به طولانی بودن پرسشنامه و عدم پرسشنامه جایگزین در مقیاس قصه‌های عشق اشاره کرد. همچنین به دلیل خصوصی بودن بعضی سؤالات، افرادی که حاضر باشند صادقانه به سؤالات پاسخ دهند، در فرآیند نمونه‌گیری به سختی پیدا شد. پیشنهاد می‌شود که با توجه به اهمیت نقش عشق در پیش‌بینی روابط زوجین در ازدواج، رابطه بین نوع قصه‌ها با اختلالات روانی نیز در پژوهش‌های بعدی سنجیده شود. همچنین از آنجا که عشق را می‌توان عاملی متأثر از فرهنگ دانست، در نظر گرفتن فرهنگ به عنوان عاملی پیش‌بین در نوع قصه عشق افراد نیز می‌تواند در تحقیقات بعدی لحاظ شود.

پی‌نوشت‌ها

1. love	15. Fadhila
2. Bates, Terry, Popple	16. Erikson
3. Nimpha, Carandang, Vivien, Guda	17. Intimacy
4. Fowler	18. Quingfu, Tao, Tao, Yanana
5. Sommers & Sommers	19. Self
6. Sternberg	20. Slotter
7. Pui Tung	21. Rogers
8. Marital Interactions	22. Finkel, Simpson, Eastwick
9. Marital Satisfaction	23. Romantic relationships
10. Defense Mechanism	24. LSS (Love Story Scale)
11. Halgin, Krauss Whitbourne	25. DSQ (Defense Style Questionnaire)
12. Mature Defense Mechanisms	26. Smith, Klases
13. Self Concept	27. Neto
14. Treger, Matusiak, Pilecki, Rogoż	

منابع

استرنبرگ، ر. (۱۹۴۹). قصه عشق. ترجمه ع. ا. بهرامی (۱۳۸۶). تهران: جوانه رشد.

- افشارنیا، ک. و داداشی، م. (۱۳۹۳). *رابطه بین عشق مثلثی و ابعاد صمیمیت زوجین در زندگی زناشویی زنان و مردان متأهل*. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. رشته مشاوره، دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمانشاه.
- بحرینی، م.، بهزادی، س.، جوکار، ب.، دهقان، ف. و شهامت، ش. (۱۳۸۹). *رابطه ساختار قدرت و همبستگی در خانواده با خودپنداره دانشجویان*. مجله دانشگاه علوم پزشکی بابل. ۳(۳)۱۲، ۷۱-۶۴.
- برنشتاین، ف. اچ.، برنشتاین، م. تی. (۱۹۸۶). *زناشویی درمانی (از دیدگاه رفتاری - ارتباطی)*. ترجمه ج. پورعابدی نائینی، غ. منشئی (۱۳۸۴). تهران: انتشارات رشد.
- بشارت، م. (۱۳۹۱). نقش واسطه‌ای مکانیسم‌های دفاعی در رابطه بین سبک‌های دلبستگی و ناگویی هیجانی. *فصلنامه روان‌شناسی کاربردی*. ۱(۱)۶، ۲۲-۷.
- بینوا، م. (۱۳۹۳). *رابطه بین عشق قبل از ازدواج با سازگاری و رضایت زناشویی*. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه شهید باهنر کرمان.
- کراس ویتبورن، س. و پی هالچین، ر. آسیب‌شناسی روانی (دیدگاه‌های بالینی درباره اختلالات روانی، جلد اول). ترجمه ی. سیدمحمدی (۱۳۹۵). تهران: انتشارات روان.
- تبعه‌امامی، ش.، نوری، ا. و کجیاف، م. (۱۳۸۷). عشق: مفهوم، اهمیت و نظریه‌ها. *فصلنامه توسعه علوم رفتاری*، ۱(۱) ۴۸-۴۱.
- جوهری‌نیا، ز. (۱۳۹۱). تعیین نقش عامل‌های سرشتی و منشی و مکانیسم‌های دفاعی در رضایتمندی زناشویی. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، رشته روان‌شناسی عمومی، دانشگاه تبریز.
- حسینی گروه، س. (۱۳۹۲). *رابطه مؤلفه‌های عشق و عزت نفس با رضایت مندی زناشویی در دبیران متأهل در سال تحصیلی ۹۱-۹۲*. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، رشته مشاوره و راهنمایی، دانشگاه آزاد مرودشت.
- حیدری نسب، ل.، محمود، م.، آزاد فلاح، پ. و شعیری، م. (۱۳۸۶). *روایی و اعتبار پرسشنامه سبک‌های دفاعی در نمونه‌های ایرانی*. مجله دانشور رفتار، ۱(۱)۲۲، ۲۶-۱۱.
- دغاغله، ف.، عسگری، پ. و حیدری، ع. (۱۳۹۱). *رابطه بخشودگی، عشق، صمیمیت با رضایت زناشویی*. یافته‌های نو در روان‌شناسی. *روان‌شناسی اجتماعی*، ۷(۲۴)، ۶۹-۵۷.
- ساپینگتون، ا. (۱۹۸۹). *بهداشت روانی*. ترجمه ح. حسین شاهی برواتی (۱۳۸۵). تهران: انتشارات روان.
- سامرز فلناگن، ج. و سامرز، ر. (۲۰۱۴). *نظریه‌های مشاوره و روان‌درمانی در زمینه و عمل راهبردها، مهارت‌ها و فنون*. ترجمه تمدنی، م.، آزادی، م.، بهمنی، ب. تهران: انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی.
- سلیمی، ه.، نجاریان، س.، محمدی، ک. و مهرعلی تبار فیروزجائی، ع.ا. (۱۳۹۵). پیش‌بینی سازگاری زناشویی بر اساس تصمیم‌گیری و حل مسئله، انسجام خانواده، راهبردهای مقابله مهارت‌های ارتباطی و باورهای مذهبی (عوامل فرایندی خانواده). *مجله رویش روان‌شناسی*، ۱۴(۱)۱۱۰-۹۳.
- سینا، ف. (۱۳۹۵). *پیش‌بینی رضایت زناشویی از طریق سبک دلبستگی و داستان عشق استرنبرگ در زوجین ساکن شهرستان قشم*. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، رشته مشاوره خانواده، دانشگاه هرمزگان.
- شولتز، د. و شولتز، س. (۲۰۰۵). *نظریه‌های شخصیت*. ترجمه ی. سیدمحمدی (۱۳۸۶). تهران: ویرایش صادقیان، ر. (۱۳۹۱). بررسی خودپنداره، سرسختی روان‌شناختی و انگیزش پیشرفت دانش‌آموزان پرورشگاهی و غیر پرورشگاهی شهر تهران. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، رشته روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه علامه طباطبائی.
- صبوری، ن. (۱۳۹۵). *پیش‌بینی ملاک‌های همسرگزینی بر اساس نگرش به عشق و ویژگی‌های شخصیتی خودشیفته و وابسته*. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، رشته روان‌شناسی بالینی، دانشگاه علم و فرهنگ.
- صداقت، ک. و اسدیان، ع. (۱۳۹۳). تبیین جامعه‌شناختی عوامل اجتماعی مؤثر بر طلاق (مطالعه موردی: شهرستان قائم شهر). *مجله جامعه‌شناسی کاربردی*، ۲۵(۲)، ۱۱۶-۹۷.
- صمیمی، ز.، احتشام زاده، پ. و پاشا، ر. (۱۳۹۱). مقایسه مکانیسم‌های دفاعی کارکنان تولید، تعمیرات بخش (احیاء مستقیم) و کارکنان امور اداری شرکت فولاد خوزستان. *فصلنامه روان‌شناسی صنعتی / سازمانی*، ۳(۱)۱، ۷۳-۶۱.

- علائی، پ.، وکرمی، ا. (۱۳۸۶). ساخت و هنجاریابی مقیاس قصه عشق و بررسی رابطه آن با رضایت زناشویی. *روان‌شناسی معاصر*، ۲(۳)، ۳۷-۴۹.
- فرحبخش، ک.، و شفیق‌آبادی، ع. (۱۳۸۵). ابعاد عشق‌ورزی بر اساس نظریه سه بعدی در چهار گروه زوج‌های درمرحله نامزدی، عقد، ازدواج و دارای فرزند. *مجله دانش و پژوهش در روان‌شناسی*، ۸(۳۰)، ۱-۲۰.
- محمدی، ب. (۱۳۹۲). بررسی الگوی رابطه صمیمانه همسران. *پژوهش‌نامه زنان*، ۴(۷)، ۱۶۳-۱۸۷.
- مدرسی، ف.، زاهدیان، ف.، و هاشمی‌محمدآباد، ن. (۱۳۹۰). میزان سازگاری زناشویی و کیفیت عشق در متقاضیان طلاق دارای روابط فرا زناشویی و فاقد روابط فرا زناشویی. *مجله ارمغان دانش*، ۱۹(۱)، ۷۸-۸۸.
- مطیعی، ز.، برجعلی، ا.، و تقوایی، د. (۱۳۹۳). نقش واسطه‌ای قصه عشق در رابطه با طرحواره‌های ناسازگار اولیه و رضایت زناشویی. *مجله علوم رفتاری*، ۸(۳)، ۲۱۹-۲۲۶.
- موسوی، ف.، و رضازاده، م. (۱۳۹۳). بررسی نقش نگرش به عشق در پیش‌بینی طلاق عاطفی زنان و مردان متأهل شهر قزوین. *فصلنامه مطالعات اجتماعی - روان‌شناختی زنان*، ۱۲(۳)، ۱۸۸-۱۶۹.
- هاشمی، م. (۱۳۹۱). *بررسی رابطه سهل‌انگاری تحصیلی و مکانیسم‌های دفاعی با انگیزش پیشرفت دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی اصفهان*. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، رشته مشاوره مدرسه، دانشگاه علامه طباطبائی.
- هدایتی دانا، س.، و صابری، ه. (۱۳۹۳). پیش‌بینی رضایت زناشویی بر اساس سبک‌های عشق‌ورزی (صمیمیت، میل، تعهد) و اضطراب. *فصلنامه خانواده‌پژوهی*، ۱۰(۴)، ۵۱۱-۵۲۷.

- Abbaspour khoshdast, F., Jalali, M. R., & Kakavand, A. R. (2016). Relationship between the personality traits, defence mechanisms and marital satisfaction of elementary school students` parents. *IIOAB Journal*, 7(10), 31 - 37.
- Ahmetoglu, G., Swami, V., Chamorro-Premuzic, T. (2010). The Relationship between Dimensions of Love, Personality, and Relationship Length. *Arch Sex Behav*. 39(5), 1181 - 1190.
- Afsharinia, K., Dadashi, M. (2014). *The relationship between triangular love and couples intimacy in married women`s married life*. Master thesis in Counseling, Kermanshah Islamic Azad University [in Persian].
- Alaie, P., & Karami, A. (2008). [The Construction and Normalization of the Love Story Scale and its Relation with Marital Satisfaction]. *Contemporary Psychology Journal*, 2(2), 37-49 [in Persian].
- Bahreini, M., Behzadi, S., Jokar, B., Dehghan, F., & Shahamat, Sh. (2010). [Family power structure and self-concept] *J Babol Univ Med Sci*, 12(3). 64-71 [in Persian].
- Bates, C., Terry, L., & Popple, K. (2016). Importance of Romantic Love to People with Learning Disabilities. *British Journal of Learning Disabilities*, 45(1), 64-72.
- Besharat, M. (2012). [Mediation Effect of Defence Mechanisms on the Relationship between Attachment Styles and Alexithymia]. *Journal of applied psychology*, 6(1), 7-22.
- Bornstein, Ph. H., & Bornstein, M. (1986). *Marital Therapy: a behavioural - communication approach* (H. Pourabedini Naeini, Gh. Manshaei Trans.). Tehran: Roshd [in Persian].
- Binava, M. (2014). *The Relationship between Pre-marriage Love with Marital Adjustment and marital Satisfaction*. Master thesis in Family Counselling, Shahid Bahonar University of Kerman [in persian].
- Bullitt, C. A., & Farber, B. (2002). Sex differences in the relationship between interpersonal problems and defensive style. *Prjchological Reports*, 91(3), 767-768.
- Daghagheleh, F., Asgari, P., & Hydarie, A. R. (2012). [Relationship between Staff's Forgiveness, iIntimacy and Love with Marital Satisfaction at Islamic Azad University of Ahvaz]. *Quarterly journal of social psychology*, 7 (24), 57-69[in Persian].

- Fadhila, Y. (2016). Correlation between Self Concept and Defence Mechanism of Students. *Guidena Jurnal Ilmu Pendidikan, Psikologi, Bimbingan dan Konseling*. 6 (2), 134 - 140.
- Farah Bakhsh, K., & Shafi Abadi, A. (2006). [A Study and Comparison of the Loving Dimensions According to the Three-Dimensional theory of Strasburg in Different Periods of Affiance Spousal, Marriage, and having Offspring among Four Groups of Couples]. *Knowledge and Research in Applied Psychology*, 8 (30), 1-20 [in Persian].
- Gramer, P. (2002). Defense mechanisms Behavior and affect in young Adulthood. *Journal of Personality*. 70(1), 103-126.
- Hashemi, M. (2012). *Investigation of the relation between academic procrastination and defense mechanisms with achievement motivation among students at the Esfahan*. Master thesis in counselling, University of Allameh Tabatabai [in Persian].
- Hedayati Dana, S., Saberi, H. (2015). [Predicting Marital Satisfaction According to Love-Making Styles(Intimacy, Desire, Commitment) and Anxiety]. *Journal of Family Research*, 10 (4), 511-527[in Persian].
- Heidari Nasab L, Mansouri M, Azadfallah P, & Shaieeri M. (2007). [Validity and Reliability Of Deafens Style Questionnaire (DSQ-40) in Iranian Samples]. *CPAP journal*. 22 (1) ,11-27 [in Persian]
- Hoseini Gorouh, S. (2013). *The relationship between components of love and self-esteem with marital satisfaction in married teachers in the year*. Master thesis in Counseling Family. Marvdasht Islamic Azad University [in Persian].
- Finkel, E., A. Simpson, J. W., & Eastwick, P. (2016). The psychology of close relationships: fourteen core principles. *The Annual Review of Psychology*. 68 (1), 383-411.
- Javaherinia, Z. (2012). *To Determine the Role of Natural and Attitudinal Factors and the Defence Mechanisms in Marital Satisfaction*. Master thesis in general psychology, University of Tabriz [in Persian].
- Jayne, E. S. (1994). Development and validation of the six-factor self-concept scale for adults. *journals educational and psychological measurement*, 54(1), 56-72.
- Kord Tamini, B., Bakhshi Bojhd, F., & Yazdani, S.(2011). Love Types, Psychological Well-Being and Self-Concept. *Journal of the Indian Academy of Applied Psychology*, 37(1), 169-178.
- Krauss Whitbourne, S. P., & Halgin, R. (2014). *Abnormal psychology: Clinical perspectives on psychological disorders* (Y. Seyed Mohammadi Trans.). Tehran: Ravan [in Persian].
- Modarresi, F., Zahedian, H., & Hashemi Mohammad Abad, Sh. (2014). [The Rate of Marital Fidelity and Quality of Love in Divorce Applicants with and Without Marital Infidelity Precedent]. *Armaghane danesh journal*, 19(1), 78-88 [in Persian].
- Nympha, M., Carandang, S., Vivien, I., Guda, P. (2015). Indicators of marital satisfaction of Batangueno couples: components of love and the other external factors in marriage. *International Journal of Information and Education Technology*, 5(1), 60-67.
- Mohseni Kabir, M., Dehghani, M., & Kiamanesh, A. (2015). Study of the Relationship between Object Relations and Defence Mechanisms with Marital Satisfaction. *Indian Journal of Fundamental and Applied Life Sciences*. 5(1), 3588-3597.
- Mohammadi, B. (2013). [Examining the Model of Warm Relationships between Spouses]. *Women's Studies journal*, 4 (7), 163-187[in Persian].
- Motiee, Z., Borjali, A., & Taghvaie, D. (2014). [The Mediation Role of Love Stories in Regards to Early Maladaptive Schemas and Marital Satisfaction]. *International Journal of Behavioral Sciences*, 8(3), 219-226[in Persian].
- Mousavi, F., & Rezazadeh, M. (2014). [The role of love attitude in predicting the emotional divorce of married women and men in Qazvin]. *Women's Psychological Social Studies*, 12(3), 169-188 [in Persian].

- Mousavi, A., Vaez Mousavi, M., & Yaghoubi, H. (2017). Defense mechanisms in psychological health and sport success of athletes. *Journal of Kerman university of medical sciences*, 24 (5), 379-388.
- Neto, F. (2007). Love Styles of Three Generations of Women. *Marriage & Family Review*, 33(4), 268-282.
- P. Schultz, D., Ellen Schultz, S. (2005). *Theories of personality* (Y. Seyed Mohammadi Trans.). Tehran: Virayesh [in Persian].
- Qingfu, S., Tao, L., Tao, Y., & Yanana, S. (2017). The research on the relationship between the self-concept and the personality traits. *Journal of Sport Psychology*, 26(3), 141-146.
- Saboury, N. (2017). *Prediction of mate selection criteria based on attitudes to love and narcissist and dependent personality*. Master thesis in Psychology, University of Science and Culture [in Persian].
- Sadaghat, K., & Asadyan, A. (2014). [Sociological Explanation of Social Factors Effective on Divorce (The Case of Ghaemshahr City)]. *Journal of Applied Sociology*, 25(2), 97-116 [in Persian].
- Sadeghian, R. (2012). *Self-motivation and psychological hardiness and orphanages and foster the development of students in Tehran*. Master thesis in Educational Psychology, Allameh tabatabaee university [in Persian].
- Salimi, H., Najarpourian, S., Mohammadi, K., & Mehralitabar Firozjaie, A. (2016). [Prediction of Marital Adjustment based on Decision Making and Problem Solving, Family Solidarity, Coping Strategies, Communication Skills, and Religious Beliefs (Factors Family Process)]. *Rooyesh-e- Ravanshenasi Journal*, 14(1), 93-110.
- Samimi, Z., Ehteshamzadeh, P., & Pasha, Gh. (2012). [Comparison of Resilience and Mental Health of Khuzestan steel company]. *journal of Industrial/Organization Psychology*, 3(11), 61-73 [in Persian].
- Sappington, A. (1989). *Adjustment: Theory, research, and personal applications*. (HR. Hosseinsahi Baravati Trans.). Tehran: Ravan [in Persian].
- Sheikh, F. (2013). The Comparison of Self-differentiation and Self-concept in Divorced and Non-divorced Women Who Experience Domestic Violence. *International Journal of High Risk Behaviours and Addiction*, 2(2), 66-71.
- Sina, F. (2016). *The prediction of marital satisfaction through attachment style and sternberg's love story in The couples living in Qeshm*. Master thesis in family counselling, Hormozgan Azad university [in Persian].
- Slotter, E. (2010), Who Am I Without You? The Influence of Romantic Breakup on the Self-Concept. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 36(2), 147- 160.
- Smith, R., & Klases, A. (2016). Predictors of Love Attitudes: The Contribution of Cultural Orientation, Gender Attachment Style, Relationship Length and Age in Participants from the UK and Hong Kong. *An International Journal on Personal Relationships*, 10(1), 90 - 108.
- Sommers-Flanagan, J., & Sommers-Flanagan, R. (2014). *Counselling and psychotherapy theories in context and practice: skills, strategies, and techniques*. (M. Tamadoni, M. Azadi, & B. Bahmani Trans.). Tehran: Islamic Azad University Press [in Persian].
- Jayne, E Stake. (1994). Development and validation of the six-factor self-concept scale for adults. *SAGE journals educational and psychological measurement*, 1(54), 56-72.
- Sternberg, R. (1949). Love is a story. A new theory of relationships (A. Bahrmi Trans.). Tehran: Javaneh Roshd [in Persian].
- Tang Pui, T., & Cheng, Ch. (2007). *Romantic relationship: Love styles, triangular love and relationship satisfaction*. Bachelor's thesis in Social Sciences, University of Hong Kong.

- Treger, B., Matusiak, F. W., Pilecki, M., & Rogoż, M. (2015). The Association between Self-Image and Defence Mechanisms in a Group of Adolescent Patients Receiving Psychiatric Treatment. *Psychiatr Pol.* 49(4), 747- 756.
- Zarei, S. (2016). Predicting marital satisfaction based on attachment styles, defense mechanisms and quality of Life in married students, Mashhad city, Iran. *The Caspian Sea Journal.* 10(1), 12-16.